

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 566/13</i>
------------------	-----------------------

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	<i>SSA Roman Skrzypek</i>
	Sędziowie:	<i>SSA Urszula Kocyłowska</i> <i>SSA Alicja Podczaska (spr.)</i>
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **25 września 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

**o wypłatę emerytury – ze skargi o wznowienie postępowania
na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału
w R.**

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **23 kwietnia 2013 r.** sygn. akt **IV U 95/13**

z m i e n i a zaskarżony wyrok w pkt. I w ten sposób, że o d d a l a skargę.

Sygn. akt III AUa 566/13

UZASADNIENIE

W dniu 07 stycznia 2013 r. M. S. wniosła do Sądu Okręgowego

w Rzeszowie skargę o wznowienie „ wypłaty zawieszzonego świadczenia emerytalnego” . Postępowanie w tej sprawie zakończyło się wcześniej prawomocnym wyrokiem tego Sądu z 31 sierpnia 2012 r. sygn. akt IV U 1603/11 . Podstawą skargi był wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. sygn. K 2/12 . Skarżąca domagała się wypłaty wstrzymanego świadczenia emerytalnego wraz z odsetkami za okres od 1.10.2011 r. do 31.01.2012 r.

W odpowiedzi na skargę organ rentowy wniósł o jej oddalenie . W uzasadnieniu organ rentowy wskazał , że Trybunał Konstytucyjny nie przewidział w swoim orzeczeniu jego wstecznego skutku – konieczności przywrócenia prawa do wypłaty świadczeń od dnia 01.10. 2011 r. natomiast co do zasady , zgodnie z art. 190 Konstytucji RP , orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego obowiązują od dnia ich ogłoszenia w publikatorze , w którym został ogłoszony akt prawny uznany następnie za niezgodny z Konstytucją . Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11. 2012 r. sygn. akt K 2/12 został ogłoszony w Dz. U. z dnia 22.11. 2012 r. i od tej daty zdaniem ZUS należy uwzględnić skutki prawne , jakie wywołał w zakresie sytuacji prawnej emerytów , których dotyczy. Skarga wnioskodawczyni zatem nie zasługuje na uwzględnienie w zakresie żądania wypłaty emerytury za okres od 01.10. 2011 r. do 31.01.2012 r. Również żądanie odsetek nie zasługuje na uwzględnienie , gdyż odsetki są należne jedynie wówczas , gdy nastąpiło opóźnienie w wypłacie świadczenia i to z przyczyn , za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność . Okoliczność , że w listopadzie 2012 r. Trybunał Konstytucyjny uznał przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS za niekonstytucyjny , nie może skutkować przypisaniem organowi rentowemu odpowiedzialności za niewypłacenie emerytury w okresie, w którym obowiązywało domniemanie zgodności działania ZUS oraz sądu ze stanowionym prawem .

Sąd Okręgowy w Rzeszowie po rozpoznaniu sprawy uwzględnił skargę

i wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2013 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 31 sierpnia 2012 r. sygn. akt IV U 1603/11 zmieniając zaskarżoną decyzję ZUS O/ w R. z 12 października 2011 r. w ten sposób , że przyznał wnioskodawczyni M. S. prawo do emerytury poczynając od dnia 1 października 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012 r.

W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Okręgowy zawarł ustalenia dotyczące : nabycia przez skarżącą M. S. prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie decyzji ZUS / O w R. od 01.11.2007 r.

Na dzień składania wniosku o przyznanie prawa do emerytury oraz wydania decyzji przez organ rentowy skarżąca pozostawała w stosunku pracy w Urzędzie Miasta w L. . Zatrudnienie to kontynuowała do końca stycznia

2012 r.

Następnie Sąd Okręgowy ustalił , że decyzją z 12.10. 2011 r. ZUS O/ w R. powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , wstrzymał M. S. wypłatę emerytury od dnia 01.10. 2011 r. wskazując , iż wypłata emerytury podlega zawieszeniu , gdyż wnioskodawczyni kontynuuje zatrudnienie .

Od powyższej decyzji M. S. wniosła odwołanie powołując się na treść art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych .

Wyrokiem z dnia 31.07. 2012 r. , sygn. akt IV U 1603/11 , Sąd Okręgowy

w R. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił w/w odwołanie.

W ocenie Sądu Okręgowego ponieważ Sąd czyniąc rozważania w sprawie IV U 1603/11 opierał się na podstawie prawnej wynikającej z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS , zachodzi ustawowa podstawa wznowienia postępowania na podstawie art. 401¹ k. p. c. Przepis ten stanowi , że można żądać wznowienia postępowania również w wypadku , gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją , ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie i stosownie do treści art. 412 § 1 k. p. c. sąd przystąpił do rozpoznania sprawy na nowo w granicach , jakie zakreśla podstawa wznowienia .

Następnie Sąd Okręgowy powołał treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. oraz fragmenty uzasadnienia tego orzeczenia .

W ocenie Sądu Okręgowego wydając powyższe orzeczenie Trybunał Konstytucyjny uznał , że dokonana przez ustawodawcę zmiana , polegająca na dodaniu z dniem 1.10. 2011 r. do ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103a , dotyczyła niezwykle ważnej z punktu widzenia nabycia prawa do emerytury kwestii , jaką jest treść ryzyka emerytalnego . Ryzyko emerytalne to zdarzenie prawne uzasadniające realizację prawa do emerytury . Określenie jego treści przez ustawodawcę jest dla adresatów takiej regulacji informacją , jakie warunki muszą spełnić , żeby zrealizować swoje prawo do świadczenia emerytalnego . W tym kontekście , jeśli ubezpieczony już raz te warunki skutecznie spełnił (na gruncie rozpatrywanej sprawy – osiągnął wiek emerytalny i odpowiedni staż pracy – bo taka była treść ryzyka emerytalnego dla osób , które przeszły na emeryturę od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.) , to niedopuszczalne jest – z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa – nakazanie tym osobom zastosowania się do nowej treści ryzyka , czyli nakazanie ponownego zrealizowania już raz skutecznie zrealizowanego prawa do emerytury .

Skutkiem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego jest , iż z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw utraci moc art. 28 ustawy zmieniającej

z 16 grudnia 2010 r. w zakresie , w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób , które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. , bez konieczności rozwiązania stosunku pracy , co oznacza , że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób , które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób , które nabyły prawo do emerytury

w momencie jego wejścia w życie i później , tj. od 1 stycznia 2011 r.

W ocenie Sądu Okręgowego przepis uznany za niekonstytucyjny ma ten charakter od dnia jego wydania .

Zatem , skoro w przedmiotowej sprawie wstrzymanie od dnia 01.10.

2011 r. wypłaty emerytury dla skarżącej nastąpiło na podstawie przepisu , co do którego Trybunał Konstytucyjny stwierdził jego niezgodność z Konstytucją , to zdaniem Sądu Okręgowego należy stwierdzić , iż przepis ten był niekonstytucyjny od samego początku jego obowiązywania . Konsekwencją uznania przepisu za niekonstytucyjny w dacie jego stosowania przez organ rentowy

jest ustalenie , że poddane kontroli w niniejszej sprawie czynności organu rentowego , zostały podjęte z naruszeniem prawa .

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał zasadność skargi

o wznowienie postępowania oraz żądania wnioskodawczyni zmiany wyroku tego Sądu z dnia 31.08. 2012 r. , sygn. akt IV U 1603/11 poprzez zmianę zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 12.10. 2011 r. i przyznanie M. S. prawa do emerytury poczynając od dnia 1 października 2011 r. do dnia 31 stycznia 2012 r. oraz oddalenie skargi w zakresie żądanych odsetek za zwłokę w wypłacie świadczenia .

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją ZUS O/ w R. co do pkt – I wyroku .

Apelacja organu rentowego zawierała zarzut :

- naruszenia art. 190 Konstytucji poprzez przyjęcie , że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3.11. 2012 r. sygn. akt K 2/12 ogłoszone w Dz. U. w dniu 22.11. 2012 r. odnosi skutek prawny z mocą wsteczną i uzasadnia podjęcie wypłaty świadczenia za okres sprzed jego ogłoszenia – od dnia 1.10. 2011 r. , pomimo , że orzeczenie to nie zawiera takiego stwierdzenia , a więc powinno mieć zastosowanie do sytuacji powstałych po jego publikacji ,

- naruszenia przepisu art. 103a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji z dnia 12.10. 2011 r. oraz w dacie wyrokowania przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie w dniu 31.08. 2012 r. w sprawie o sygn. akt IV U 1603/11 , poprzez przyjęcie , że – pomimo , iż zarówno organ , jak i Sąd działały wówczas zgodnie ze stanowionym prawem i trafnie uznały , że wypłata emerytury nie przysługuje wnioskodawczyni w związku z nierozwiązaniem stosunku pracy z pracodawcą , u którego wnioskodawczyni była zatrudniona przed uzyskaniem emerytury – wypłata tego świadczenia przysługuje także za okres ,

w którym przepisy te funkcjonowały w obrocie prawnym:

- naruszenie przepisu art. 316 § 1 kodeksu postępowania cywilnego poprzez orzekanie o zasadności roszczenia według stanu istniejącego w dacie aktualnego wyrokowania , po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11. 2012 r. , a nie według daty wydania zaskarżonej decyzji i w wyroku z dnia 24.08. 2012 r.

Podnosząc powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę wyroku

w zaskarżonym zakresie poprzez oddalenie skargi co do żądania wypłaty świadczenia za okres od 01.10. 2011 r. do 31.01. 2012 r.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja organu rentowego , jest zasadna pomimo niewłaściwego uzasadnienia i skutkuje wydaniem orzeczenia reformatoryjnego przez Sąd II instancji .

Na wstępie wskazać należy , że w ustaleniach faktycznych Sądu Okręgowego poczynionych na podstawie akt emerytalnych ZUS brakuje istotnych okoliczności .

Skarżąca M. S. nabyła prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie decyzji organu rentowego z 1.07. 2008 r. od dnia 1.11. 2007 r.

Z uwagi na kontynuację zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy organ rentowy zawiesił wypłatę ustalonego świadczenia emerytalnego , a to zgodnie

z obowiązującym wówczas art. 103 ust 2a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS .

W związku ze zmianą stanu prawnego (uchycieniem ust 2a w art. 103 ustawy emerytalno – rentowej) , organ rentowy na wniosek skarżącej decyzją

z 29.01. 2009 r. z dniem 1.01. 2009 r. podjął wypłatę świadczenia emerytalnego skarżącej , pomimo kontynuowania zatrudnienia .

Natomiast kolejna zmiana przepisów poprzez wprowadzenie do ustawy emerytalno – rentowej z dniem 1.10. 2011 r. art. 103a , spowodowała z urzędu , wydanie przez ZUS decyzji z 12.10. 2011 r. wstrzymującej wypłatę emerytury od 1.10. 2011 r. w związku z kontynuacją zatrudnienia u pracodawcy na rzecz którego skarżąca pracowała przed dniem nabycia prawa do emerytury .

Odwołanie od w/w decyzji ZUS zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dn. 31 sierpnia 2012 r. sygn. akt IV U 1603/11 .

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku sygn. akt K 2/12 Trybunał Konstytucyjny orzekł , że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw

(Dz. U. Nr 257 poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291 poz. 1707) w zw. z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie , w jakim znajduje zastosowanie do osób , które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku , bez konieczności rozwiązania stosunku pracy , jest niezgodny

z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Podstawą decyzji wydanej w sprawie której dotyczyła skarga o wznowienie postępowania stanowił art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS . Badając zgodność z Konstytucją art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw , Trybunał Konstytucyjny powiązał treść tego przepisu z treścią art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS wskazując , że przepisy te nie znajdują zastosowania do osób , które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy . Oceniając skutki wyroku Trybunał Konstytucyjny uznał , że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury , nie będzie miał zastosowania do osób , które nabyły prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Tylko w stosunku do tych osób art. 28 w/w ustawy o finansach publicznych ,

w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach

i rentach z FUS utracił moc obowiązująca .

Powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie ma więc zastosowania do skarżącej , która nabyła prawo do emerytury od 1 listopada 2007 r. (a więc w czasie , gdy w obrocie prawnym znajdował się przepis odpowiadający treści art. 103a ustawy emerytalno – rentowej) bez rozwiązania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą , co skutkowało zawieszeniem wypłaty świadczenia od dnia jego przyznania. Wobec tego , że wyrok Trybunału Konstytucyjnego

nie ma zastosowania do stanu faktycznego i prawnego ze sprawy której dotyczy czy skarga o wznowienie postępowania nie mogła ona odnieść pożądanego skutku . Dlatego też zgodnie z art. 412 § 2 k. p. c. podlegała oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację organu rentowego i zgodnie z treścią art. 386 § 1 k. p. c. zmienił punkt I zaskarżonego wyroku oraz orzekł co do istoty sprawy .